

Michael Drosnin: A Biblia kódja

Michael Drosnin: A Biblia kódja, Vince Kiadó Rt. Budapest, 1999

A könyv Michael Drosnin amerikai újságíró "The Bible Code" c. 1997-ben megjelent munkájának magyar fordítása. Ez 1999-ben Budapesten jelent meg a Vince Kiadó Krt. Kiadásában. Fordítója Kertész Balázs. A magyar kiadás borítójának hátlapján amerikai újságok idézeteivel igazolják, hogy bestseller könyvről van szó. Ezt igazolja ennek a magyar kiadásnak az impresszuma is, amely szerint a Hittudományi Egyetem könyvtárának példánya "az 1. kiadás utánnomása". Mivel valószínű, hogy sok lelkészünknek és a Biblia iránt érdeklődő, bibliaolvasó gyülekezeti tagjainknak is kezébe jutott ez a könyv, szükséges néhány megjegyzést fűzni hozzá. Jellemző az előre írt két mottó:

"Te meg, Dániel, zárd el ezeket a szavakat, pecsételd le a könyvet a végső időkig." Dániel könyve 12:4

"Különbséget tenni múlt, jelen és jövő között – illúzió, ám makacsul tartja magát" Albert Einstein, 1995

Ez mindenesetre némi utalás arra, ami korunknak, a 20. század végének újra problémája lett: vajon nem érkezünk-e el az idők végéhez? Először álljon itt néhány idézet a könyv bevezetéséből [11. oldaltól]:

Ez a könyv tudósítja először a nagy nyilvánosságot a Bibliában rejtőző kódról, amely több ezer évvel a Biblia megírása után bekövetkezett eseményekről számol be... Mindössze annyit jelenthetünk ki biztosan, hogy a Biblia tartalmazza ezt a megdöbbentő rejtjelezést, és rábukkantunk némely félreérthetetlen utalásra jóval későbbi eseményekre, melyek pontosan a jövődőlésnek megfelelően következtek be... Ezt a történetet is igyekeztem úgy kezelni, mint pályafutásom többi anyagát: nyomozó riporterként. Öt évet fordítottam a tények vizsgálatára. Semmit sem alapoztam a hitre... Nem vagyok rabbi, sem pap, sem Biblia-tudós. Nincsenek előzetes elképzeléseim, melyekhez igazítani akar-nám a tényeket. Csakis az igazság vezérel. Ez a könyv nem az utolsó szó –, hanem az első tudósítás.

1. A "kód"

A könyv szerzője és azok, akiket a "Biblia kódja" ügyében megkérdezett, ill. akik az egész módszert alkalmazzák, az Ósz héber szövegét az eddig ismert legrégebbi kéziratok beosztásához képest is gyökeresen megváltoztatják. A régi kéziratokban a szöveg egy-egy sorban kb. 30-60 betűből, és kb. 30 sorból álló oszlopokban található. A számítógépes feldolgozás érdekében folyamatosan írták a szöveget, a könyvben található ábrák kiszakított részek, nem világos, hogy a vizsgálat alapjául szolgáló szövegben hol kezdődik és hol ér véget az új beosztású sor, és hogy mekkora egy ilyen "kiterített" lap. A könyv függelékében közölt tanulmányból kitűnik (Doron Witztum, Eljahu Rips és Yoav Rosenberg: Ekvidisztáns betűsorozatok a Teremtés könyvében; kivonat a Statistical Science 1994. Vol. 9 No. 3, 429–438, i.m. 215 oldaltól), hogy a számítógép számára pl. a Genézis szövegét "egy hasábhengerré" formálták, ezzel az így keletkezett írat jobb és bal oldala egymás mellé került. Ezután úgy illesztették össze, hogy az első sor vége a második sor elejéhez kapcsolódjon. Így az egész olyan lesz, mintha a szöveget egy sorba írnák, és utána ezt az egy sort spirálisan feltekernék egy olvasóhengerre. Ez adott lehetőséget aztán arra, hogy az egymástól megállapított távolságban levő betűk helyzetéből vonjanak le következtetéseket, ill. az így egymás mellé került betűket olvassák össze megfelelő szavakká. Ehhez hozzá kell tenni még azt is, hogy a mássalhangzós szöveget folyamatosan, az ábrából megállapíthatóan szóközök és kihagyások nélkül írták le. Csak példának mondom, hogy ilyen formán az a szöveg, amiben Drosnin másokkal együtt a "Jichaq Rabin" és a "gyilkos aki gyilkolni fog" szöveget egymással keresztezve kimutatja, a következő, elején-végén csonka sorokból áll:

5Móz 2,32 itt van a	J
4,41–42 itt van a gyilkos aki gyilkolni fog, és itt van benne a C	
7,19–20 itt van a	H
11,1 itt van a	Q
13,11–12 itt van az	R
17,5–6 itt van a	B
21,4–5 itt van a	J ami olvasható I -nek is
24,15 itt van az	N

A függőleges sor tehát JCHQRBJN, magánhangzókkal ellátva: Jichaq Rabin. Kétségtelen, hogy így a héber szövegből ki lehet olvasni, amit az író kimutat: "a gyilkos aki gyilkolni fog" mondat keresztezi a függőlegesen olvasható "Jichaq Rabin" nevet (i.m. 14. oldal; számtalan ilyen helyet megvizsgáltam, helyszűke miatt ezeket nem közölhetem; technikai okokból átírással közlöm a héber betűket, illetve szavakat).

2. A Biblia eredeti szövege és a kód

Az azonban bizonyos, hogy az ilyesfajta olvasási mód lényegesen megváltoztathatja az egyébként értelmes szöveget. Például 5Móz 4,41–42 megcsonkított szövege a BHS kritikai kiadása szerinte ezt tartalmazza: "... hogy oda menekülhessen a gyilkos, aki nem szándékosan gyilkolja meg embertársát." (A héber szövegben

a "nem szándékosan" a "meggyilkolj" után áll.) A héber persze megengedi "a gyilkos, aki gyilkolni fog" fordítást, de világos, hogy a "kód" alkalmazásával a mondat eredeti értelme nem lesz fontos. Hogy világos legyen előttünk a "kód", álljon itt néhány mondat a könyvből:

A kód megtalálása érdekében Rips (ez a kódot felfedező matematikus) kiiktatta a szavakat elválasztó közöket, és az egész Bibliát egy 304 805 betűből álló sorozattá konvertálta. Ezzel végül is a Tórának a régi bölcsek szerinti eredeti formáját állította vissza. A legenda szerint így kapta Mózes a Bibliát az Úrtól – folyamatosan, a szavak törése nélkül... A számítógép az egész Bibliát – 304 805 betű teljes füzérét – hatvannégy 4772 írásjel hosszúságú sora osztoztotta [i.m. 24. oldaltól]. Kétségtelen, hogy a régi szövegek általában nem írták külön a szavakat, hanem csak a későbbi másolók (a zsidó hagyomány "szófürim"-nek nevezi őket, ezt mi általában "írástudónak" fordítottuk) választották szét a szavakat, a "naqdánim" (pontozók, punktátorok) jelölték ki a magánhangzókat, és a "maszóréták" írták a margójegyzeteket és a könyv mondatainak számát közlő záró mondatokat. Nyilván ezek adták meg a szakasz beosztást is. Ez elérhető legrégebbi kéziratok (pl. a qumráni szövegek) már a szavakat különválasztva és a szöveget hasábokra osztva tartalmazzák. Világos tehát, hogy Rips valami zsidó hagyományra hivatkozva [ezt még ellenőrizni kell!] írta át a ma zsidó és keresztény teológusok által használt, és "eredeti"-nek minősített szöveget. Az így kialakított szöveg alapján írja Drosnin, hogy ez "Egy másik Biblia a Biblia mögött. A Biblia nemcsak könyv – egyúttal számítógépes program is"[i.m. 24. oldal].

3. A kód olvasása

A könyvben található illusztrációk azt mutatják, hogy hol egyenes vonalban, hogy függőlegesen, hol ferdén átlósan jelölik ki azokat a betűket, amelyek a kívánt szöveget adják. Ráadásul hol a héber olvasásmód szerint jobbról balra, vagy alulról felfelé, hogy pedig a mis olvasásmódunk szerint balról jobbra és felülről lefelé olvasva mutatják ki a kívánt neveket és eseményeket. Például az idézett Rabin-gyilkosság szövegben a "Rabin" felülről lefelé, a "gyilkos, aki gyilkolni fog" balról jobbra (14. oldal), a 16. pl-on "Amir" jobbról balra ferdén lefelé, "5756-ban" (btsnv), számértékben: -ban200+500.50.6 balról jobbra, "Tel-Aviv" ferdén lefelé jobbról balra. Számptalan ilyen példát lehetne még hozni. Azt hiszem, hogy egy matematikus számára ez nem jelent nehézséget, és ebben nem lát semmi különbséget a többféle olvasási mód között. Ez valószínűleg abból következik, hogy a betűk permutációját és kombinációját veszik figyelembe, nem az olvasási módot. Az ilyen szöveg-átalakítás után keres összetartozó szavakat a számítógép segítségével. A kérdés persze az, hogy miképpen határozza meg, jelöli ki, hogy milyen szavakat kell megkeresni. Én úgy látom, hogy ez attól függ, hogy mit akar megtalálni. De ezt a keresőnek magának kell meghatároznia. Az egyik vizsgált példában a Jichaq Rabin-t kereste meg. Így jutott a jelzett eredményre. Azt hiszem, itt van a módszer egyik gyengéje. Az eljárás kiindulópontja mindig egy olyan kifejezés, név, vagy adat, amit előre meg kell határozni, tehát nem véletlenül bukkan rá a kereső az adatokra, hanem tudatosan meghatározza, hogy milyen eseményt találjon meg a formailag átalakított szövegben.

A Rabin-esetből (amiről elfogadom, hogy előre "tudta" Drosnin, mert nem tudom ellenőrizni kijelentésének valóságát) kiindulva valószínűnek látszik, hogy a többi "felfedezett", "dekódolt" eseményt is reális lehetőségnek tartja, másrészt néhány olyan eseményt is "megtalált" az Ósz szövegében, ami már megtörtént. Ez utóbbiakról nincs mit mondani itt, ezt a régi írásmagyarázat "vaticinium ex eventu"-nak nevezte. De amit az atomholocaust-ról, a lepecsételt könyv-ről, Armageddon-ról, az Apokalipszis-ről és a végső napok-ról ír, az mind megtalálható a Biblia hagyományosan olvasott szövegében is, csupán az évszámokat teszi hozzá.

Az évszámok megállapítása az apokaliptika körébe tartozik, és olyan régi, mint az apokaliptika irodalma. Régtől fogva izgatta az emberek fantáziáját a világ végének, Isten országa eljövételének az időpontja. Mindenféle számítási módot használtak ennek kiderítésére. Most az eddigiekhez hozzájön ez a "kód", azaz a számítógép használata. Mt 24,36kk, és főleg ApCsel 1,6k arról tanúskodik, hogy Jézust tanítványai is szerették volna tudni a titkot, bizonyos, hogy ez a kortársaiknak is kérdése volt. Jézus feljegyzett szavai szerint ez Isten titka. Nem valószínű, hogy a számítógéppel meg lehetne határozni az időpontot.

Itt legtöbbit az 5756, 5757 szerepel, ami megfelel a mi 1995 körüli éveinknek. Pl. a "tNSTH" betűket jobbról balra 5757-nek olvassa. Ez a következőképpen jön ki:

H (hé) számértéke:	5
T (tav)	400
S (sín)	300
N (nún)	50
t (tét)	7

A hagyományos használat szerint az egyes értékeket összeadták és így jött ki a megfelelő szám. Ez itt $5+400+300+50+7=762$ lenne. A könyv szerint (természetesen fordított olvasással) $5-400+300-50-7=5757$. Ez két módszernek, az összeadásnak és a helyi értéke szerinti számértéknek a kombinációja. Miután utánanéztam, megállapítottam, hogy a mai izraeli és más zsidó szövegekben így jelzik az évszámokat.

Itt kell megjegyezni, hogy a leolvasásnál vegyesen használja a modern héber, meg a bibliai héber szavakat. Ez persze a mássalhangzós szöveg olvasásánál lehetséges. Egy kis gyűjtemény a modern héber szerinti olvasásból:

CLF – céláf: mesterlövész (98. oldal)
MLHMT "LM – milhomet olma: világháború (111. oldal)
KVKB – kókáb: aszteroida (134. oldal)
KKB SBJt – kókáb sábit: üstökös (137. oldal)
MHSB – mahséb: számítógép (89. oldal)
CFN TNK cöfen tanak: Biblia-kód (89. oldal)

4. A kód szerzője

Érdekes, hogy a könyvben legtöbbször, többek véleményeként találjuk azt, hogy a "Biblia Kódja" Isten műve. Mások szerint is egy emberinél magasabbrendű szellemiség műve [47. oldal]. Az indoklás: 3000 évvel későbbi események ilyen pontos leírását ember nem adhatta. Így a hívők egy újabb "istenbizonyítékot" látnak ebben, mások azt, hogy voltak, vannak az embernél magasabbrendű lények. A könyv szerzője azt mondja magáról, hogy nem vallásos, soha nem hitt Istenben, és hivatásánál fogva szkeptikus. Ő csak belecsöppent ebbe az egészbe, de kénytelen volt elfogadni a Biblia-kód létezését [11. oldal].

5. A könyv szerzőjének véleménye

A könyv befejezésében azt olvassuk, hogy a szerző szerint két nehézség merült fel: nem készíthetett személyes interjú a kóddal, és nem ellenőrizhette a jövőre vonatkozó tényeket. Egyelőre kideríthetetlen az, hogy vajon ez a "Biblia-kód csupán tudományos mázt ad az ezredvégi hevületnek, vagy még éppen időben figyelmeztet a nagyon is valóságos veszélyre." Így fejezi be: "A kód nem »igaz« és nem »téves«. Valószínűleg arról tudósít, ami megtörténhet, nem pedig arról, ami megváltoztathatatlanul be fog következni. Mint-hogy azonban nem hagyhatjuk elpusztulni a világunkat, nem tehetjük meg, hogy tétlenül várakozunk – abból kell kiindulnunk, hogy a jelenlegi valóságunkra vonatkozik a Biblia-kód figyelmeztetése." [163. oldal]

6. Összefoglalás

Ez a könyv már megjelenésekor, 1997-ben nagy vitát váltott ki. Az Internet Yahoo/CNN interactive/World News oldalán rátaláltam egy 1997. június 4-i cikkre, amely Eliyahu Ripsnek (akire Drosnin többször hivatkozik) kritikus megjegyzését tartalmazza a Biblia Kódja könyvvel kapcsolatban. Rips azt mondja, hogy a kód alapján lehetetlen a szó szoros értelmében a jövőre vonatkozó jóvendöléseket megállapítani. Drosnin könyve tartalmaz néhány olyan példát a kód alapján, amelyek statisztikailag jelentősek, de néhány olyant is, amelyek nem azok. Az a probléma, hogy laikusok, akik ezt a könyvet olvassák, nem tudnak a dolgok között különbséget tenni (azaz: nem tudják megkülönböztetni, hogy melyik példa igaz, melyik nem).

Az 1997 óta megjelent cikket és könyvek között böngészve rájön az ember, hogy Drosnin könyvének aktualitása főleg az ezredév hangulatából adódik. De nemcsak ezért, hanem a Biblia-szemléletéért is fontosnak látszik néhány teológiai megjegyzést fűzni ehhez a "bestseller"-hez. A teljesség igénye nélkül álljon itt néhány ilyen megjegyzés, amely talán segít a lelkészeknek abban, hogy mind a maguk, mind a hozzájuk fordulókérdéseire feleletet találjanak. (Természetesen ezek az én véleményemet tükrözik, amelyről lehet vitázni, bár nem hiszem, hogy túl sok időt kellene vele eltölteni.)

A) Nem tartom valószínűnek, hogy a Biblia bármelyik könyvét eredetileg egy hosszú sorban írták volna le. Még ma is helyállóbb az a megállapítás, hogy a görög szövegektől eltérően (amelyeket a középkori szóközlők vagy elválasztójelek nélkül folyamatosan írtak le) "a héberben semmi pontos bizonyíték nincs a scriptio continua-ra. A Siloah-felirat és a Samáriai Osztrakonok világos elválasztó jeleket tartalmaznak, a Lákisi Osztrakonok pedig sok helyen. A quadrátírásban, ahogyan az újonnan felfedezett kéziratok tanúsítják, rendszeres a szóközlők alkalmazása, és ez olyan ritkán marad el, hogy kétségtelenül megállapítható, hol végződik egy szó, és kezdődik a másik." [Ernst Würthwein: Der Text des Alten Testaments, 4. Auflage, Stuttgart, 1973, 106. oldal]

B) Nem vonom kétségbe, hogy a matematika, a számítógépek használata és fejlődése nagy jelentőségű, és fontos ismeretekre vezetheti az embereket. Természetes, hogy Drosnin több szakértőt megkérdezett, és jó, hogy könyvének függelékében, ha kivonatossan is, közli azt a tanulmányt, amely a "Biblia-kód" alapvető iratának számít. A könyvből az is kiderül, hogy a megkérdezettek között vannak hívők és nem hívők. Azt azonban nem tette meg Drosnin, hogy a könyv függelékében egy biblia-tudós, teológus szakértőnek ezzel a témával kapcsolatos tanulmányát is közölje. Márpedig, mivel a Bibliáról van szó, ezt is meg kellett volna tennie.

C) Nem vonom kétségbe azt, hogy korunk eseményei, katasztrófái, tragédiái figyelmeztető jelek, amelyeket a hívő emberek, a keresztyének "az utolsó idők" jeleinek tarthatnak. De ez nem évszámokkal függ össze. Már csak azért sem, mert, ahogyan a 3. pontban már említés esett róla, a végső napokról, az apokalipszisről és Armageddonról a Bibliában a hagyományos módon olvasva is sok kijelentést találunk. A "böaharít hajjámim" a próféták gyakori kifejezése (pl. Ézs 2,2 stb.), az apokalipszis a Jelenések könyvének görög

neve, és amit tartalmilag mond az utolsó idők borzalmairól, az mind Dániel könyvében (6 és következő részek) egyszerű olvasással is megtalálható, még az atomholocaust-ra [161. oldal] is találunk utalást 2Pt 3,10-ben, amely Ézs 34,4 "modernebb", Kr.u. 2. századi értelmezése.

Arról pedig bibliaismerőnek nem kell bővebben szólni, hogy az utolsó napok "jelei" lesznek, amelyek figyelmeztetnek Isten közelgő ítéletére. Az persze Drosnin elképzelése, hogy a kódokból kiolvasható figyelmeztetések arra lennének jók, hogy esetleg elháríthassuk a "katasztrófát", mert amennyiben Isten ítéletéről van szó, azt a Biblia kijelentései szerint nem tudja senki "elhárítani". Ami pedig az időpont meghatározását illeti, abban nem láthatunk mást, mint a régi kísérletezések folytatását, amiről az előbbieken már volt szó. Az Ósz apokaliptikus kijelentéseiben olyan időmeghatározások vannak, amelyeket korabeli beavatottak érthettek, de ma már csak találgatni lehet (pl. Dán 12,7). A konkrét történelemben előremutató időmeghatározások pedig olyan számok, amelyek vagy azt fejezik ki, hogy hosszú idő (1Móz 15,13 400 év), vagy azt, hogy kb. két nemzedék (pl. Ézs 7,8 6 év, Jer 25,11–12 és Dán 9,2 70 év), de eddigi ismereteink szerint nem precíz, hanem csak körülbelüli utalások. Az "Isten országának eljövételére", az utolsó ítéletre vonatkozó kijelentések nem tartalmazznak konkrét időpontot, bármennyire izgatta ez mindig is az emberek fantáziáját. Erre vonatkozólag csak azt találjuk, hogy egyedül Isten tudja a "mikor"-t (vö. Mt 24,36 és ApCsel 1,7). Isten "időszámításai"-ról pedig a Bibliában azt találjuk, hogy az más, mint az emberé (Zsolt 90,4; 1Pt 3,8). A Bibliának betűhalmazáá átalakított szövegéből csak egy újabb találgatás adódik.

D) Nem hiszem, hogy az emberi tudás legmagasabb fokán is eljuthat Isten közvetlen ismeretére. Ősi igazság az, hogy az ember olyan akar lenni, mint Isten, isten akar lenni, de Isten istenségéhez hozzátartozik az is, hogy nincs kiszolgáltatva még a számítógépnek se. Abban a vállalkozásban, hogy a Biblia szövegének átalakításával valami mást, többet akar az ember megtudni, mint amit a szöveg mostani formájából kiolvashat, nem látunk mást, mint az ősi kísérletet, hogy az ember át akarja lépni a teremtettségében adott határt (1Móz 3,5). A "határon túli" dolgokból utólag, bizonyos események elmúltával megtudhatunk egyet-mást [2Móz 33,23 a "hátulról" azt jelenti, hogy nincs közvetlen istenmegismerés. Vö. Jn 2,22], de ez is attól függ, hogyan viszonyulunk a számunkra adott kinyilatkoztatáshoz.

E) Nem hiszem azt sem, hogy az ember legmagasabb fokú ismeretével el tudja kerülni Istent, meg tud szabadulni az Isten előtti felelősségtől. A Bibliából hagyományos olvasással megtudhatjuk, hogy az ember nem kerülheti el Istent, mert nincs a világmindenségben egy talpaltányi hely sem, ahol nem Isten lenne az úr, ahol nem lenne ott az Isten. Valójában minden ilyen vállalkozás, mint ez a Biblia-kód kutatás, tudatos vagy tudatalatti "elbújni" akarás (1Móz 3,8) az Isten elől. Mi, teológusok, lelkészek, keresztény hívő emberek csak ezt láthatjuk az olyan kísérletekből, amelyek többet, mást akarnak megtudni annál, ami számunkra adatott a Szentírásban.

Ez a könyv érdekesítő, egy újságíró szenzációs alkotása. Két év óta sokakat érdeklő vitatéma (Vö. az Intrneten search/yahoo/biblecode alatt egyre bővülő irodalmat). Sok kutatóvalót kínál a számítógép ismerőinek, matematikusoknak és a Biblia tudósainak, amennyiben ráadják erre a fejüket. Az a kérdés, hogy nekünk megéri-e sok időt tölteni ezzel?

A könyv befejező gondolatai [vö. az Összefoglalás előtt a 163 oldaltól közölt idézetet] – amelyek elárulják, hogy a szerző szerint is nagy a bizonytalanság ebben az ügyben, legfeljebb ő azt gondolja, hogy "még nem" tudunk eleget – minket arra intenek, hogy alázatosaknak kell maradnunk. Nekünk ahhoz kell tartanunk magunkat, hogy "A titkok az Úréi, a mi Istenünkéi, a kinyilatkoztatott dolgok pedig a miénk és a fiainkéi mindörökké, hogy teljesítsük ennek a törvénynek minden igéjét." (5Móz 29,28)

dr. Muntag Andor (†)

Evangelikus Hittudományi Egyetem, Ószövetségi tanszék

Copyright *Lelkipásztor*, az Evangelikus Egyház Sajtóosztálynak engedélyével